

Rollen van de Dode Zee

Nabij de noordwestelijke oever van de Dode Zee rijst een ruïne op, die vijftien jaar geleden bijna uitsluitend door herders was gekend, maar die nu een wereldfaam geniet. Het gaat hier om de ruïne van Khirbat Qumran waar zich een bijzondere episode uit de merkwaardige geschiedenis van het joodse volk voordeed. Het dorpje ligt op Jordaan's grondgebied op een twingtigtal km van Jeruzalem. Het is gebouwd op een terras van waarop men een prachtig uitzicht op de Dode Zee heeft. Rondom Khirbat Qumran strekt zich de heuvelende woestijn in al haar dorheid uit. Nochtans was deze plaats het centrum, waar een gemeenschap in de decennia voor en na de geboorte van Christus een zeer merkwaardige rol speelde. Tot deze vaststelling kwam men inderdaad in 1947, toen men toevallig in de buurt van dit eenzame dorp in een rotspelonk curieuze handschriften vond.

De ontdekker was een eenvoudige herdersknaap, Mohammed Adh-Dhib, die op zoek was naar... een verdwaalde geit! Op een bepaald ogenblik wierp hij met

steentjes door een opening in de rotswand. Hij meende de klank van aardewerk te horen, kroop nadien met een vriend naar binnen en vond er aarden potten, waarin beschreven rollen waren bewaard gebleven! Deze rollen werden te Jeruzalem bestudeerd en men kwam tot de vaststelling, dat ze van uitzonderlijk belang waren voor de kennis van de bijbel en het religieuze leven in Palestina omstreeks het begin van onze tijdrekening. De documenten bleken afkomstig te zijn van tijdgenoten van Christus, waarschijnlijk behorende tot de groep van de Essenen, een joodse secte, die er uiterst orthodoxe opvattingen op nahield.

Deze vondst had natuurlijk een reeks wetenschappelijke expedities naar de streek van Khirbat Qumran voor gevolg. Spijtig genoeg had men af te rekenen met het joods-Arabisch conflict op dat ogenblik en met Bedoeïenenstammen, die in het zoeken naar handschriften als bij toverslag een niet onaardige bijverdienste ontdekten. In andere grotten vond men nog rollen, fragmenten van rollen, leder en koper. Toen kreeg men

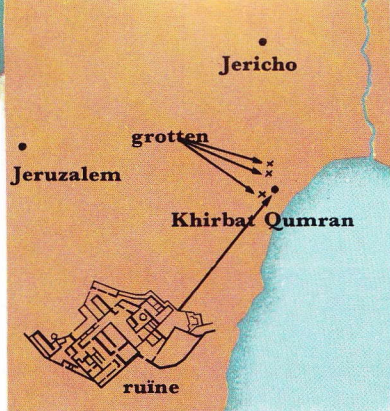
וְאֵלֶּיךָ יְיָ

מִי־קִרְיַת צִיּוֹן אֵינִי יֹאמֵר

אֲדַרְבֵּי נְתִיחָה וְנִלְוֵאָה מִשְׁעָרָה

דְּעִלְמִי וְהָאֵלֶּיךָ בָּרָא קִרְיַת צִיּוֹן

ook oog voor de ruïne van Khirbat Qumran.

Zou zij misschien het geheim van de rollen helpen oplossen? Pater Roland de Vaux en G. Harding zetten zich aan het werk: hun opgravingen werden met succes bekroond. Zij ontdekten een gebouwencomplex dat aan een bepaalde religieuze gemeenschap moet hebben toebehoord. Men vond er bovendien dezelfde krullen als in de grotten. Het gebouw omvatte een centraal gedeelte van 37 m bij 29 m en bijgebouwen. Er was ook een verdedigingstoren met 1,5 m dikke muren. Alles wees erop, dat hier eens een grote groep mensen had gewoond. Daarvan getuigden ook de bergruimten voor levensmiddelen, zalen, waterreservoirs enz. Munten en andere voorwerpen leidden tot het besluit, dat Qumran van de 2e eeuw v.C. en met onderbrekingen tot de 2e eeuw na C. bewoond was. De muren van het gebouw droegen de sporen van beschadiging: de aardbeving van 31 v.C. zal er wellicht niet vreemd aan geweest zijn. Misschien was dit ook de oorzaak, dat de bewoners het gebouw een tijdlang verlieten.

Verder onderzoek bracht aan het licht, dat het gebouw niet als woning was bedoeld, maar wel als vergaderplaats om te bidden, te schrijven en te eten. Maar wie had Qumran gebouwd en wie schreef de teksten? Zoals we reeds zeiden wordt dit toegeschreven

אשר ויהי
אז אנוח נתי'תי אלף בשנה
אדא חז כארץ אחת לוא אנה
ינה נח נאיהל נתי חסדו נאיהל

aan de Essenen, die zich hier in eenzaamheid afzonderden om te bidden en te studeren. Zij leefden hier volgens de leer, die zij van hun profeten hadden ontvangen. Zij studeerden in gemeenschap, maar werden door een raad geleid. Zij noemden zich "zonen van het licht" en geloofden na hun dood in het gezelschap van de engelen te worden opgenomen. Of zij in celibaat leefden, kan niet uit de documenten afgeleid, maar men heeft op de begraafplaatsen resten van vrouwenlichamen met juwelen gesierd, weergevonden. De rechthoekige groeve van de mannen werd alleen met een laag stenen afgedekt.

Wanneer kwamen de Essenen naar Qumran? Hierover weet men niets met zekerheid. Wel is het zeker, dat in 66 een joodse opstand tegen de Romeinen uitbrak. In juni 68 verscheen de Romeinse overwinnaar, de latere keizer Vespasianus, voor Qumran. Hebben de leden van de broederschap zich hier verdedigd? Hadden zij hun handschriften voor de aanval nog in veiligheid kunnen brengen in de omliggende grotten? Sneuvelden ze allen? Konden sommigen vluchten? Men vond in elk geval sporen van pijlen, van brand en verwoesting, maar dat is ook alles. Het gebouw kende nog eenmaal een bezetting, namelijk tijdens de joodse opstand in 132-135. Daarna was Qumran echter een verlaten ruïne...

Een eenvoudige herdersknaap vond in 1947 in een rotsspelonk nabij de Dode Zee papyrusrollen, die sedert eeuwen bewaard bleken te zijn. Het waren belangrijke documenten, die een stuk bijbelse geschiedenis van omstreeks het begin van onze jaartelling aan het licht brachten. Khirbat Qumran, een oude ruïne, omhulde een stuk leven van een vroegere orthodoxe joodse secte.